

ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Масліч Світлана Володимирівна,

кандидатка педагогічних наук,

доцентка кафедри методики професійної
освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти,

м. Біла Церква, smaslich@ukr.net

На сьогоднішній день в Україні триває війна, розв'язана російським агресором, внаслідок чого не лише економіка, а й усі сектори життєдіяльності держави зазнали і зазнають широкомасштабних збитків та руйнувань. Значного впливу результату ворожих дій зазнала й українська освіта. Так, до прикладу, станом на 08.10.2022 р., в країні пошкоджено 2608 вітчизняних освітніх закладів, 313 закладів повністю зруйновано [1]. Однак, незважаючи на перебіг війни, введення воєнного стану, освітній процес в Україні триває.

У контексті нашого дослідження варто зауважити, що рівень економічного розвитку кожної держави залежить від багатьох чинників, серед яких неостанню роль відіграє якість надання освітніх послуг. Освіта є рушійною силою, віддзеркаленням не лише особистісного розвитку людини, а й розвитку держави у цілому. Загальновідомим є факт важливого значення в системі економічних відносин професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Їх роль на ринку праці є особливою. Цілком логічно, що розвиток економіки неможливий без належного забезпечення підприємств кваліфікованою робочою силою, й достеменно, що жодна галузь економіки не може обійтися без кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної підготовки [2]. Тому основним завданням закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) є забезпечення якості підготовки майбутніх робітничих кадрів. Наразі дана проблема є гострою й потребує значних зусиль від педагогічного та управлінського складу ЗП(ПТ)О, так як освіта України, у т.ч. професійна,

перебуває в надзвичайно складних умовах – умовах воєнного стану. За даними Міністерства освіти і науки України, станом на травень 2022 року за кордон виїхало більше, ніж 23 тисячі педагогічних працівників, а також понад 600 тисяч здобувачів освіти [3]. Заразом велика кількість закладів освіти евакуйована з тимчасово окупованих територій та зон бойових дій.

Якщо говорити про нинішні умови організації освітнього процесу, здебільшого він відбувається за дистанційною й змішаною формами навчання. Для ЗП(ПТ)О такі форми є особливими, оскільки професійна підготовка, окрім професійно-теоретичної, уміщує професійно-практичну складову, яку відпрацювати в умовах дистанційного (змішаного) навчання достатньо складно. Тому головним чинником забезпечення якості професійної підготовки під час воєнного стану є створення оптимальних умов організації освітнього процесу за змішаною формою навчання, а саме, якщо змога, проведення уроків виробничого навчання очно. Також, як показала практика, за очною формою навчання було б доцільно розпочати освітній процес для здобувачів освіти першого курсу, так як специфіка професійної підготовки, особливо професійно-практичної, для них є новою.

Безумовно, дистанційна й змішана форми навчання, використання технологій дистанційного навчання потребують від педагогічних працівників високого рівня цифрової компетентності. Викладачі та майстри виробничого навчання повинні володіти не лише навичками опрацювання інформації, роботи з прикладними програмами, обробки відеоінформації, а мають вміти працювати з платформами й сервісами для організації дистанційного навчання (Google Classroom, Zoom, Padlet, Microsoft Teams та ін.).

Важливим у контексті означеного є підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Міністерством освіти і науки України затверджено перелік ЗП(ПТ)О для стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки (наказ МОН від 20.08.2019 № 1133) [4]. Потужним суб'єктом підвищення кваліфікації є Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти. Зокрема як відповідь

на виклики для сучасної освіти стало проведення інститутом короткострокових компетентнісно орієнтованих курсів підвищення кваліфікації, тематика яких цілковито відповідає нагальним запитам педагогів ЗП(ПТ)О: «Методика проведення навчальних занять в умовах кризових ситуацій», «Нестандартні уроки в структурі професійної підготовки», «Технологія розробки дистанційного курсу», «Монтаж відеоуроків для використання у дистанційному навчанні», «Стратегія і тактика розвитку системи електронного навчання закладу професійної освіти» та ін. [5].

Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04 2013 № 466 визначено, що «під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [6]. Саме тому педагогічні працівники ЗП(ПТ)О мають володіти не лише навичками роботи з цифровими ресурсами, а мати ґрунтовні знання з педагогіки та психології.

Як підсумок зазначимо, що якість професійної підготовки в нинішніх умовах залежить від багатьох чинників. Особливо вагомими серед них є вибір оптимальної форми організації освітнього процесу, високий рівень цифрової компетентності викладачів та майстрів виробничого навчання, знання педагогіки та психології, а також безперервний професійний розвиток педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. Saveschools. URL: <https://saveschools.in.ua/> (дата звернення: 08.10.2022).
2. Міжнародний конгрес «Світ». URL: http://congressworld.com.ua/blog_article.php?id=13 (дата звернення: 08.10.2022).
3. УКРІНФОРМ. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3475112-za-kordon-viihali-bils-ak-23-tisaci-vciteliv-ta-ponad-600-tisac-ucniv.html> (дата звернення: 08.10.2022).

4. Про затвердження переліку закладів професійної (професійно-технічної) освіти для організації стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки та визнання такими, що втратили чинність, наказів Міністерства освіти і науки України від 23.10.2014 № 1199, від 08.10.2015 № 1024, від 14.07.2017 № 1066 : наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2019 № 1133. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-pereliku-zakladiv-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti-dlya-organizaciyi-stazhuvannya> (дата звернення: 09.10.2022).

5. Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти. Курси підвищення кваліфікації. URL: <https://cutt.ly/cVhBlyR> (дата звернення: 09.10.2022).

6. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 09.10.2022).